

Kompetencat e profesionistëve logopedistë

*Për praktikantë dhe profesionistë të pajisur me lejen e ushtrimit të
profesionit*

Tabela e Përmbajtjes

1. HISTORIA DHE REFERENCAT KRYESORE RREGULLATORE TË PROFESIONIT TË LOGOPEDIT NË "SISTEMIN SHËNDETËSOR"	4
1.1 Ligje dhe vendime.....	5
1.2 Sistemi arsimor në Shqipëri	6
1.3 Fusha e praktikës së terapistit/logopedistit të folurit dhe gjuhës	8
2. PROFILI PROFESIONAL I PROFESIONISTIT LOGOPEDIST	10
3. KODI ETIK PËR LOGOPEDISTËT.....	12
3.1 TITULLI I.....	12
DISPOZITAT E PËRGJITHSHME.....	12
3.2 TITULLI II	12
DETYRAT E LOGOPEDISTIT	12
3.3 TITULLI III	14
MARRËDHËNIET PROFESIONALE	14
3.4 TITULLI IV	17
Komisionet disiplinore dhe sanksionet	17
4. AFTËSITË BAZË PËR STUDENTËT GJATË PRAKTIKËS PROFESIONALE ..	19
4.1 Aftësitë kryesore për studentët.....	19
4.2 Përmbajtja e kurrikulës së praktikës profesionale të logopedisë.....	20
4.3 Fushat kryesore të studimit	21
4.4 Praktika klinike dhe elementet praktike të programit	22
4.5 Praktika profesionale.....	23
4.6 Kualifikimi i drejtuesve/udhëheqësve të praktikës	24
4.7 Metodologjia e mësimdhënies të lektorëve udhëheqës të praktikave profesionale në logopedi:	24
4.8 Vlerësimi i rezultateve dhe objektivat që drejtuesit e praktikave duhet të synojnë për studentët.....	24
5. KOMPETENCAT BAZË PROFESIONALE PËR PROFESIONISTËT	48
5.1 AFTËSITË PROFESIONALE TË LOGOPEDIT	48
5.2 Aftësitë themelore profesionale	61
5.3 Popullata target për profesionistët e logopedisë:.....	63
5.4 Diagnozat më të shpeshta që janë në spektrin e shërbimit logopedik përfshijnë kryesisht:	64
5.5 Pozicionet e punësimit të logopedistëve:	64
SHTOJCË:	66

Fjala hyrëse

Logopedia është pjesë esenciale e shërbimit shëndetësor, dhe teksa impakti i saj në sektorin shëndetësor është duke u rritur dhe zhvilluar më tepër në vendin tonë, synojmë që ky libër kompetencash për profesionistët e logopedisë të jetë një mjet ndihmues dhe lehtësues për këdo që ushtron këtë profesion.

Ky libër, i hartuar për studentët që ndjekin praktikën profesionale edhe për profesionistët e licensuar të logopedisë, përfshin një sërë kompetencash, synimesh dhe objektivash profesionale për t'u arritur nga kushdo që dëshiron të ofrojë shërbim profesional cilësor dhe me standart të lartë. Përmbledhja e këtyre kompetencave do të shërbejë për të qenë një themel i rëndësishëm drejt rrugës për përmirësimin dhe zhvillimin e mëtejshëm, si guidë orientuese për procesin e praktikës profesionale por dhe si bazë formimi për profesionistët.

Njohja e kompetencave profesionale të logopedistëve gjithashtu do të fuqizojë rolin e logopedistëve në ekipet multidisiplinare, për të sjellë kontributin profesional të denjë për çdo pacient.

1. HISTORIA DHE REFERENCAT KRYESORE RREGULLATORE TË PROFESIONIT TË LOGOPEDIT NË "SISTEMIN SHËNDETËSOR"

Hyrje

Historia e logopedisë në Shqipëri është një fushë relativisht e re në kontekstin e zhvillimit të shërbimeve shëndetësore dhe edukative në vend. Logopedët, të specializuar në trajtimin e çrregullimeve të komunikimit dhe të gëlltitjes, kanë filluar të bëhen pjesë e ekipit shëndetësor në mënyrë të formalizuar në vitet e fundit.

Në vitet e para të njohjes së kësaj fushe në Shqipëri, kujdesi për individët me çrregullime të komunikimit dhe gëlltitjes ishte i kufizuar dhe shpesh i pa-praktikuar në mënyrë sistematike. Me kalimin e kohës dhe rritjen e ndërgjegjësimit për nevojat e kësaj popullate, ka pasur një rritje në interes dhe në përpjekjet për të përmirësuar kujdesin për këta individë.

Një moment kyç në historinë e logopedisë në Shqipëri është themelimi i Departamentit të Logopedisë në Fakultetin e Mjekësisë në Universitetin e Tiranës. Kjo zhvillim ka sjellë mundësinë për trajnimin e logopedëve, duke i pajisur ata me njohuri të nevojshme dhe aftësi për të ofruar kujdes cilësor dhe të specializuar për pacientët me çrregullime të komunikimit dhe gëlltitjes.

Gjithashtu, rritja e bashkëpunimit ndërkombëtar dhe hyrja e standardeve të praktikës së mirë të logopedisë nga vendet e tjera ka kontribuar në rritjen e kapaciteteve dhe në përmirësimin e shërbimeve të ofruara në këtë fushë në Shqipëri. Organizata jo-qeveritare dhe institucione akademike kanë luajtur gjithashtu një rol të rëndësishëm në ndërgjegjësimin e publikut dhe në promovimin e nevojave të individëve me çrregullime të komunikimit.

Në përgjithësi, logopedët në Shqipëri vazhdojnë të zhvillojnë rolin e tyre si pjesë e ekipit multidisiplinor shëndetësor, duke përmirësuar cilësinë e jetës dhe aftësitë komunikuese të pacientëve të tyre nëpërmjet trajnimit, trajtimit dhe këshillimit të tyre të specializuar.

1.1 Ligje dhe vendime

Në Shqipëri, praktika e logopedisë është e rregulluar dhe e mbikëqyrur nga disa ligje rregullore që kanë për qëllim të sigurojnë standardet e kujdesit të shëndetit dhe të drejtat e pacientëve në këtë fushë. Disa nga ligjet dhe dokumentet kryesore që lidhen me logopedinë në Shqipëri përfshijnë:

1. UDHËZIM Nr. 204, datë 9.4.2024 PËR PROCEDURAT E PUNËSIMIT, EMËRIMIT, PEZULLIMIT, LIRIMIT DHE TË DISIPLINËS PËR PROFESIONET E SHKENCAVE MJEKËSORE TEKNIKE NË INSTITUCIONET SHËNDETËSORE PUBLIKE NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË, NËPËRMJET PLATFORMËS ELEKTRONIKE. Në mbështetje të nenit 102, pika 4 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; bazuar në ligjin nr. 27/2019, “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 10107, datë 30.3.2019, ‘Për kujdesin shëndetësor në Republikën e Shqipërisë’”, si dhe në vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 419, datë 4.7.2018, “Për krijimin, mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Operatorit të Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor”,
2. LIGJ Nr.9718, datë 19.4.2007 PËR URDHRIN E INFERMIERIT NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave, KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË VENDOSI: KREU I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME
3. Nr.10 171, datë 22.10.2009 PËR PROFESIONET E RREGULLUARA NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave, KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË VENDOSI: KREU I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME
4. LIGJ Nr. 7961, datë 12.7.1995 KODI I PUNËS I REPUBLIKËS TË SHQIPËRISË
5. LIGJ Nr.9887, datë 10.3.2008 PËR MBROJTJEN E TË DHËNAVE PERSONALE
6. Rregulloret dhe Udhëzimet e Institucioneve Shëndetësore (p.sh., spitalet, qendrat shëndetësore): Institucionet shëndetësore individuale mund të kenë rregullore dhe udhëzime specifike për praktikën e logopedisë.

Këto ligje dhe vendime, përcaktojnë bazat ligjore dhe standardet që logopedët dhe institucionet shëndetësore duhet të ndjekin për të siguruar që shërbimet e ofruara janë të cilësisë së lartë dhe përmbushin nevojat e pacientëve me çrregullime të komunikimit dhe të gëlltitjes në Shqipëri. Është e rëndësishme që logopedët të jenë të njohur me këto ligje dhe të punojnë në përputhje me rregullat dhe udhëzimet e tyre për të garantuar mbrojtjen dhe sigurinë e pacientëve.

1.2 Sistemi arsimor në Shqipëri

Në Shqipëri, për të ndjekur një karrierë si logopedist, janë disa etapa të rëndësishme të arsimimit dhe trajnimit që duhet të plotësohen:

Arsimi i Mesëm i Lartë:

Për të hyrë në universitet, është e nevojshme të keni përfunduar arsimin e mesëm të lartë dhe të keni diplomë mature.

Diplomë Bachelor në Logopedi ose Shkenca të Ngjashme:

Shkollimi fillon me një diplomë Bachelor në logopedi ose në një fushë të ngjashme, si p.sh., shkenca mjekësore teknike. Kjo zakonisht kërkon tre vite studime të plota (180 kredite ECTS).

Diplomë Master Profesional ose Shkencor në Logopedi:

Pas përfundimit të studimeve Bachelor, studentët mund të vazhdojnë me një diplomë Master në logopedi ose në një fushë të ngjashme. Masteri profesional zakonisht zgjat një vit (60 kredite ECTS), ndërsa Masteri shkencor zgjat dy vite (120 kredite ECTS).

Praktikë Profesionale:

Pas përfundimit të studimeve universitare, është e domosdoshme të kryhet një periudhë 3 mujore praktikë profesionale në institucione shëndetësore ose edukative për të fituar përvojën praktike të nevojshme.

Licencimi Profesional:

Për të ushtruar profesionin e logopedit në Shqipëri, është e nevojshme të kalohet një proces licencimi nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale. Ky proces përfshin dorëzimin e dokumentacionit të nevojshëm dhe kalimin e provimeve të licencimit pranë Urdhrit të Infermierit të Shqipërisë

Edukimi i Vazhdueshëm Profesional:

Për të qëndruar të përditësuar me zhvillimet më të fundit në fushën e logopedisë, logopedët

duhet të marrin pjesë në programe të edukimit të vazhdueshëm profesional.

Këto etapa sigurojnë që logopedët në Shqipëri të kenë përgatitjen dhe kualifikimet e nevojshme për të ofruar shërbime të specializuara dhe cilësore në trajtimin e çrregullimeve të folurit dhe komunikimit.

Arsimi i lartë për logopedët në Shqipëri ka nisur relativisht vonë, duke reflektuar nevojat në rritje për specialistë në trajtimin e çrregullimeve të folurit dhe komunikimit. Fillimisht, programet e logopedisë ishin pjesë e shkencave mjekësore teknike dhe edukative. Shkollimi për logopedë nuk ishte i disponueshëm në nivel të specializuar, por me zhvillimin e fushës së shëndetësisë dhe shkencave edukative, universitetet shqiptare filluan të ofrojnë programe të specializuara në logopedi. Këto programe përfshijnë diplomën Bachelor dhe Master, duke përgatitur studentët për të kuptuar dhe trajtuar çrregullimet e folurit dhe komunikimit në mënyrë profesionale dhe efektive.

Sistemi 3-vjeçar (Bachelor). Ky sistem përfshin një program Bachelor në logopedi, i cili zgjat rreth tre vjet akademikë. Studentët marrin një diplomë Bachelor pas përfundimit të këtij programi.

Sistemi 3+2 (Bachelor + Master). Ky sistem përfshin një kombinim të një programi Bachelor (tre vjet) dhe një programi Master (dy vjet). Studentët fillimisht kryejnë studimet Bachelor në logopedi dhe pastaj mund të vazhdojnë me një program Master në të njëjtën fushë.

1.3 Fusha e praktikës së terapistit/logopedistit të të folurit dhe gjuhës

Terapisti i të folurit dhe i gjuhës diagnostikon dhe trajton një gamë të gjerë çrregullimesh të komunikimit, si dhe çrregullime në të ushqyerit dhe gëlltitjen, ndërkohë që merret me kufizimet dhe problemet e pjesëmarrjes që lidhen me këto çrregullime. Prandaj, terapisti i të folurit dhe gjuhësor kontribuon në cilësinë e jetës së klientit/pacientit. Etika profesionale e terapistëve të të folurit dhe të gjuhës nënkupton që për ta bërë këtë, terapistët e të folurit dhe gjuhës duhet të kenë ekspertizë në një gamë të gjerë kompetencash dhe njohurish. Terapisti i të folurit dhe i gjuhës jo vetëm që diagnostikon dhe trajton klientët/pacientët, por gjithashtu ka një rol në edukim, parandalim, këshillim dhe kërkim.

Komunikimi, shprehja e ideve dhe opinioneve është një nga të drejtat themelore të njeriut sipas Deklaratës së Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (Këshilli i Evropës, 1950) dhe Konventës për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara (Kombet e Bashkuara, 2006). Terapisti i të folurit dhe gjuhësor ka një rol të veçantë në ruajtjen e të drejtës themelore njerëzore të njerëzve me aftësi të kufizuara dhe çrregullime të komunikimit për të komunikuar.

Terapisti i të folurit e konsideron pacientin si një individ që ndërvepron me mjedisin e tij/saj, si familjen, miqtë, shkollën/vendin e punës, etj. Kështu, ndërhyrja e terapistit të të folurit nuk kufizohet vetëm tek pacienti, vetëm. Për shembull, logopedisti mund të lehtësojë dhe mbështesë komunikimin midis pacientit, familjes dhe profesionistëve të tjerë në shëndetësi, arsim, kujdes social dhe sistemet ligjore.

Nevojat e pacientit janë thelbësore për terapistët e të folurit dhe gjuhës. Gjatë vlerësimit dhe ndërhyrjes, terapisti i të folurit mbledh të gjithë informacionin përkatës të pacientit për paaftësinë e tij/saj, aktivitetet, funksionimin, mjedisin dhe faktorët e personalitetit. Një plan i personalizuar terapie është hartuar bazuar në këtë informacion.

Një element kyç i detyrave profesionale të terapistit të të folurit dhe gjuhës është përbushja e nevojave të pacientit përmes një procesi kompleks të arsytimit klinik. Arsyetimi klinik përfshin proceset mendore të mbledhjes, interpretimit dhe strukturimit të informacionit përmes të cilave terapisti i të folurit dhe gjuhësor është në gjendje të qartësojë

dhe zgjidhë problemin klinik duke përdorur njohuritë e tij/saj profesionale. Gjatë procesit të vendimmarrjes, logopedi merr parasysh edhe aspektet profesionale, etike, sociale, ekonomike dhe të tjera.

Terapistët e të folurit dhe gjuhës e bazojnë zgjedhjen e tyre të veprimeve në parimet e praktikës së bazuar në prova. Kjo përfshin integrimin e ekspertizës klinike, dëshirave, preferencave dhe pritjeve të klientit/pacientit me provat më të mira kërkimore në dispozicion

2. PROFILI PROFESIONAL I PROFESIONISTIT LOGOPEDIST

Me qëllimin për të garantuar mbrojtje të shëndetit të popullatës dhe dhënien e një shërbimi në standarte, domosdoshmërinë e edukimi në vazhdim dhe trajnimet figura profesionale e Logopedistit identifikohet me profilin e mëposhtëm:

- 1.** Logopedi është punonjësi shëndetësor i cili disponon diplomën e nivelin e parë të studimeve të arsimit të lartë (Bachelor), ka kaluar me sukses Provimin e Shtetit për profesionet e rregulluara në Republikën e Shqipërisë dhe është i pajisur me Leje të ushtrimit të profesionit nga Urdhri përkatës profesional duke qenë pjesë e regjistrit të anëtarësisë.
- 2.** Logopedi ofron shërbim të përgjithshëm rehabilitimi të patologjive të folurit dhe komunikimit në moshën pediatrike, adultët dhe moshat geriatrike.
- 3.** Logopedisti duhet të duhet të zotërojë:
 - a.** njohuri profesionale dhe shkencore në të cilat bazohet mjekësia diagnostikuese dhe rehabilituese dhe që lidhen drejtpërdrejtë me praktikën profesionale të tij, njohuri të mjaftueshme rreth shëndetit holistik: fizik, mendor dhe psiko - emocional të individit;
 - b.** njohuri për natyrën e profesionit, etikën në punë dhe parimet e përgjithshme të cilat kanë lidhje me mbrojtjen e shëndetit dhe ofrimin e shërbimit mjekësor përkatës;
 - c.** të mbështetet në parimin e mosdiskriminimit sidhe mbrojtjen e konfidencialitetit;
 - d.** të ruajë sekretin mjekësor;
 - e.** përvojë klinike; Një përvojë e tillë duhet të fitohet nëpërmjet praktikës, edukimit në vazhdim dhe mbikëqyrjes nga personeli kompetent i kualifikuar dhe me përvojë në vendet ku numri i personelit dhe prania e pajisjeve të duhura për trajnim është i përshtatshëm për terapinë rehabilituese të logopedit, qofshin këto diagnostikuese apo terapeutike;
 - f.** aftësi për të bashkëpunuar me ekipin multidisciplinar, në lidhje me trajnimin praktik të studentëve.
- 4.** Në përputhje me ekspertizën e tij, Logopedi duhet të jetë në gjendje të zbatojë të paktën aftësitë e mëposhtme:
 - a.** të menaxhojë në mënyrë të pavarur terapinë e të folurit të përshkruar nga mjeku specialist i kërkuar, duke përdorur njohuritë e tij teorike dhe klinike;
 - b.** të planifikojë, organizojë dhe zbatojë ndërhyrjet e tij në trajtimin e pacientëve, bazuar në njohuritë dhe aftësitë e parashikuara në paragrafet (a), (b) dhe (c) të pikës 3, me qëllim përmirësimin e praktikës profesionale;
 - c.** të punojë në mënyrë efektive me profesionistë të tjerë të kujdesit shëndetësor, duke qenë bashkëpunues në trajnimin praktik të tyre dhe duke u mbështetur tek njohuritë bazë dhe aftësitë e fituara në përputhje me paragrafët (d) dhe (e) të pikës 3
 - d.** të fuqizojë individët, familjet dhe grupet në përvetësimin e stileve të shëndetshme të

jetesës dhe aftësive të vetëkujdesit, bazuar në njohuritë dhe aftësitë e fituara sipas paragrafeve (a) dhe (b) të pikës3;

- e. të këshillojë, edukojë dhe mbështesë në mënyrë të pavarur individët që kanë nevojë për logopedist dhe familjarët e tyre;
 - f. të garantojë dhe vlerësojë në mënyrë të pavarur cilësinë e terapisë rehabilituese të ofruar prej titë komunikojë në mënyrë gjithëpërfshirëse dhe profesionale duke bashkëpunuar me profesionistë të tjerëtëkujdesit shëndetësor;
5. Veprimtaria e logopedit ka për qëllim vlerësimin dhe trajtimin e të gjitha patologjive që shkaktojnë çrregullime të zërit, gjuhës së folur e të shkruar dhe të meta gjatë komunikimit.
6. Në lidhje me diagnozën dhe përshkrimin e mjekut dhe brenda kompetencave tëtij/saj, logopedi:
- a. identifikon dhe vlerëson brenda ekipit multidisiplinar të personave me patologji të ndryshme;
 - b. ushtron në mënyrë të pavarur veprimtari terapeutike, duke njohur dëmtimet funksionale, kufizimin e aftësive komunikuese, njohëse, duke përdorur teknikat e të folurit, për të rehabilituar dhe mundësuarkomunikimin verbal dhe joverbal;
 - c. propozon dhe miraton përdorimin e mjeteve ndihmëse të nevojshme për terapi, i trajnon pacientët për t'ipërdorur këto mjete dhe verifikon efektivitetin e tyre;
 - d. ushtron veprimtari profesionale studimore, edukuese dhe këshilluese në shërbimet shëndetësore dhe kudo kërkohen aftësitë e tij profesionale;
 - e. verifikon përputhjen e metodologjisë së rehabilitimit të zbatuar me objektivat e rimëkëmbjes funksionale.
7. Logopedi ushtron veprimtarine e tij profesionale ne strukturat shendetesore publike ose jo-publike

3. KODI ETIK PËR LOGOPEDISTËT

PROFESIONISTËT E SHËNDETËSISË KODI ETIK PËR LOGOPEDISTËT

3.1 TITULLI I

DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Art.1

Ky Kod Etike përfshin rregulla dhe parime të sjelljes profesionale të Logopedit, të cilat ai i zbaton me pronësi dhe autonomi për aftësitë specifike në çdo fushë dhe status ligjor në të cilin ata operojnë, për të garantuar ofrimin e një shërbimi në një nivel optimal cilësor në favor të qytetarit, si dhe për ta mbrojtur atë nga abuzimet dhe mangësitë profesionale.

Art.2

Logopedët, qofshin ata profesionistë të pavarur ose punonjës të organeve publike ose private, pas anëtarësimit në Urdhërin e Infermierit të Shqipërisë (U.I.SH.), janë të detyruar të respektojnë këtë Kod Sjelljeje.

Art.3

Çdo veprim profesional ose personal, edhe nëse kryhet jashtë mjedisit të punës, që është në kundërshtim me parimet e treguara më poshtë, do të ndiqet penalisht me sanksionet disiplinore të parashikuara nga ligjet në fuqi.

3.2 TITULLI II

DETYRAT E LOGOPEDISTIT

Art.4 – Objektivat

Finalizimi i ndërhyrjes logopedike me përshtatshmëri dhe cilësi profesionale në ndjekjen e mbrojtjes së shëndetit të personit në dimensionin e tij bio-psiko-social, në mënyrë që ai të përdorë çdo mjet komunikimi që disponon në kushte fiziologjike.

Në rastin e një çrregullimi të aftësive të komunikimit objektivi do të jetë habilitimi dhe rehabilitimi i vështirësisë, nëpërmjet rikuperimit të aftësive dhe kompetencave që synojnë komunikimin nëpërmjet përvetësimit dhe konsolidimit të metoda alternative të dobishme për komunikim dhe përfshirje sociale.

Në rastin e një çrregullimi të gëlltitjes dhe rezultateve të mundshme, objektivi do të jetë, kur është e mundur në lidhje me kushtet klinike dhe ndarjen e objektivave në ekipin multidisiplinar, rivendosja e gëlltitjes funksionale, e cila garanton marrjen e sasinë e duhur të elementëve ushqyes.

Art.5 – Objekti

1. Ndërhyrja e logopedit i drejtohet personit që e kërkon këtë shërbim, në mënyrë të pavarur ose nëpërmjet një personi që mbron ligjërisht të drejtat e tij, pa diskriminim në moshë, gjini, gjendje social-ekonomike, kombësi, race, feje, ideologjie dhe në përputhje në çdo rast, me legjislacionin aktual.

2. Ndërhyrja e logopedit mund t'i drejtohet jo vetëm personit, por edhe organizatave apo institucioneve që kërkojnë këshilla profesionale.

Art.6 – Përditësimi profesional

1. Logopedit i kërkohet të ruajë dhe përditësojë njohuritë dhe kompetencën profesionale me kalimin e kohës krahas niveleve optimale përmes përditësimit të përshtatshëm në fushën e edukimit në vazhdim, hulumtimit mbi përvojën dhe metodat e kërkimit. Ai planifikon, kryen dhe merr pjesë në

aktivitete trajnuese, promovon, aktivizon, merr pjesë në kërkime dhe garanton shpërndarjen dhe publikimin e rezultateve.

2. Nëse logopedi nuk e ka ushtruar profesionin për më shumë se 4 vjet, këshillohet të ndjekë një kurs trajnimi profesional pasuniversitar, seminare rifreskuese të njohurive që synojnë të gjitha aspektet profesionale.

Art.7 – Aspektet profesionale

1. Fushat e ndërhyrjes së logopedit përfshijnë:

a) Evidentimin, Vlerësimin dhe Bilancin e Përgjithshëm; për të hartuar programe rehabilitimi komform problematikave të përgjithshme dhe specifike komunikuese, të personit dhe të komunitetit. Veprimtaria parandaluese, rehabilituese, didaktike, e konsulencës dhe kërkimore e logopedit, është e natyrës teknike, relacionale, kualifikuese dhe edukative.

b) në veprimtarinë didaktike, si tutor në veprimtarinë praktike të studentëve të degës së logopedisë, si mësues i disiplinave të logopedisë, si folës ekspert i lëndës, si koordinator praktike tekniko-praktike të kurseve të diplomës Logopedi;

c) kërkimin shkencor;

d) për drejtimin e shërbimeve, departamenteve, zyrave ose njësive organizative.

2. – Sistemi akademik – Logopedi është lektor me zgjedhje i disiplinave të logopedisë të nevojshme për formimin bazë në mjedisin universitar dhe në çdo vend tjetër përkatës përgjegjës për rikualifikim dhe përditësim profesional.

3- Kërkimi shkencor

a) Logopedi kryen veprimtari kërkimore në fushën e terapisë së të folurit dhe në një fushë ndërdisiplinore, me kusht që qëllimet e hulumtimit të jenë në lidhje të drejtpërdrejtë me qëllimet e terapisë logopedike.

b) Në kryerjen e hulumtimit duhet të ruhet një qasje individuale dhe profesionale e cila respekton të drejtat e personit, pa shkaktuar asnjë dëmtim të shëndetit.

c) Konsenti i marrë në formë të shkruar, me referencë shteruese për të gjithë informacionin e paraqitur, është kusht i domosdoshëm për realizimin e procesit të kërkimit shkencor.

d) Menaxhimi i të dhënave klinike, në përputhje me ligjin për fshehtësinë dhe konfidencialitetin në përpunimin e të dhënave personale, i nënshtrohet konsentit të personit në pjesëmarrës në kërkimin shkencor dhe të personit juridik përgjegjës për të dhe ruajtjen e dokumentacionit klinik.

e) Çdo person i përfshirë si objekt në programin kërkimor ruan të drejtën të ndërpresë pjesëmarrjen e tij në çdo kohë dhe pa asnjë detyrim ligjor.

4. – Organizimi – Logopedi mund të mbajë pozicione organizative që kërkojnë kryerjen e funksioneve me marrjen e drejtpërdrejtë të përgjegjësisë së lartë, si p.sh., menaxhimi i shërbimeve, departamenteve, zyrave ose njësive organizative të një kompleksiteti të veçantë, të karakterizuara nga një shkallë e lartë të përvojës dhe autonomisë menaxheriale dhe organizative.

Neni 8 – Aktet profesionale

Ushtrimi i profesionit kryhet sipas një marrëdhënie varësie, në sferën publike ose private, ose të llojit të pavarur; dhe zhvillohet duke iu referuar një diagnoze të specifike mjekësore. Marrja e përgjegjësisë së pacientit në menaxhimin terapeutik bëhet në autonomi të plotë, në bazë të aftësive dhe në përputhje me grupin e akteve specifike profesionale të logopedit.

Ushtrimi i profesionit realizohet nëpërmjet aspekteve të mëposhtme:

a) Vlerësimi në Klinikën Logopedike;

b) Mbledhja e të dhënave dhe informacionit objektiv dhe subjektiv nëpërmjet përdorimit të mjeteve të standardizuara, testeve, intervistave, observimit;

- c) analiza e dokumentacionit klinik
- d) konsulencë/këshillim;
- e) kujdesi, edukimi/habilitimi/rehabilitimi;
- f) monitorimin e ndërhyrjes dhe ecurisë
- g) planifikimi i planit të trajtimit/ndërhyrjes;
- h) parandalimi;
- i) rishikimi i programit të ndërhyrjes;
- k) vlerësimin/verifikimin e efektivitetit të trajtimit;
- l) kërkimi shkencor
- m) formimi dhe edukimi në vazhdim

Art.9 – Dokumentacioni i terapisë së të folurit

1. Logopedi merr përsipër t'i japë personit të asistuar informacionin efektiv të nevojshëm për ndërtimin e procesit vendimmarrës të trajtimit logopedik. Dokumentacioni i terapisë së të folurit është një mjet themelor për regjistrimin e ushtrimit profesional, të llojeve dhe metodave të ndërhyrjes së zgjedhur, me vërtetimin e vazhdimësisë kronologjike të secilës prej fazave të tyre; ka funksionin e informimit dhe edukimit të pacientit lidhur me procesin e ndërhyrjes, dhe shërben për të shkëmbyer raporte me profesionistë të tjerë të kujdesit shëndetësor përgjatë punës në ekipin multidisciplinar, verifikimin e punës së kryer, objektivat e pritshme dhe të arritura, si edhe për të krijuar një prezantim formal të trajtimit të kryer.

2. Ky dokument, kur përpunohet në struktura dhe organe publike ose private, merr konotacionin ligjor të kartelës mjekësore, me karakteristikat dhe elementet e një akti publik; ky dokument duhet të hartohet dhe mbahet në përputhje me dispozitat në fuqi për sekretin profesional dhe mbrojtjen e konfidencialitetit të të dhënave personale.

3.3 TITULLI III

MARRËDHËNIET PROFESIONALE

Neni 10 - Kualifikimi për ushtrimin e profesionit

Logopedi e ushtron veprimtarinë e tij profesionale pas marrjes së kualifikimit universitar adekuat për profesionin dhe regjistrimit në institucionin e Urdhrit të Infermierit të Shqipërisë. Mosrespektimi i njërit prej kushteve të sipërpërmendura përbën ushtrim abuziv të profesionit.

Logopedi duhet të pezullojë ushtrimin e profesionit kur aftësitë e tij profesionale ndikohen nga çdo rrethanë, qoftë fizike apo psikike, madje edhe në rastin e situatave të përkohshme që mund të ndikojnë në ushtrimin jo adekuat të profesionit dhe/ose mund të ketë pasoja të dëmshme për pacientin. Gjithashtu, profesionisti logoped duhet të raportojë pranë UISH dhe institucionit ku punon nëse verën persona të tjerë të të njejtë profesion (koelge), të cilët janë të pamundur fizikisht apo menderisht të realizojnë detyrën e tyre profesionale.

Neni 11 – Fshehtësia profesionale

Logopedi duhet të respektojë dhe të ruajë sekretin profesional në lidhje me çdo informacion që ka të bëjë me personat tek të cilët aplikohet trajtimi logopedik dhe nuk ka asnjë rast shmangie, përveç arsyeve serioze dhe të dokumentuara të natyrës sociale dhe/ose shëndetësore.

Neni 12 – Informacioni dhe Konsenti

Logopedi duhet të paraqesë informacione të detajuara mbi ekzekutimin e trajtimeve të zgjedhura, të përshtatshme për aftësitë e të kuptuarit të pacientit ose përfaqësuesve të tij ligjorë, si dhe çdo element

tjetër të dobishëm për përcaktimin e ndërjegjësimin të plotë dhe pjesëmarrjes në trajtimet që do të bëhen. Fazat teknike të informacionit të administruar duhet të parashikojnë ndërhyrje të qartë nga profesionisti dhe mund të shkruhen në forma të veçanta ose në dokumentacionin përkatës të terapisë logopedike.

Logopedi duhet të konstatojë vazhdimësinë e pëlqimit gjatë rrjedhës së trajtimit, duke i kushtuar vëmendje që të mos kryejë asnjë trajtim në mungesë të respektimit të qartë të vazhdimin të trajtimit ose në prani të një refuzimi të qartë.

Neni 13 – Marrëdhëniet me pacientin

1. Logopedi duhet të vendosë marrëdhënien me personin që i beson kujdesin mbi bazën e besimit dhe respektit të ndërsjellë; Detyra e tij është të krijojë kushtet brenda të cilave do të zbatohet programin e trajtimit, nëpërmjet informacionit të përshtatshëm për marrësin për planin dhe objektivat e ndërhyrjes.
2. Logopedi duhet ta njoftojë personin paraprakisht tarifën e tij dhe të marrë pëlqimin për të njëjtën gjë. Në rrethana të veçanta, ai mund të realizojë punën e tij pa pagesë, me kusht që një sjellje e tillë të mos përbëjë konkurrencë të pandershme ose grumbullim të paligjshëm të klientit.
3. Tarifa e parashikuar për shërbimet e logopedisë që kryhen në një mjedis të lirë-profesional duhet të jetë e përshtatshme për angazhimin profesional e arsyeshme dhe në përpjesëtim me nivelin e tyre të arsimimit, trajnimit dhe kompetencës.
4. Logopedi mund të rekomandojë, duke dhënë arsye të plota, mjedisin terapeutik sipas mendimit të tij më të përshtatshëm për nevojat e pacientit pa e detyruar atë, duke ofruar shpjegime për indikacionet dhe efektivitetin, për të garantuar cilësinë e shërbimit.
5. Logopedi duhet të ofrojë trajtimin më të mirë të disponueshëm për personin që trajtohet, brenda fushës së kompetencës së tij profesionale, dhe kur është e nevojshme edhe të bashkëpunojë në çdo konsultim për të verifikuar trajtimin e kryer me profesionistë të tjerë të përshtatshëm.
6. Logopedi duhet të kufizojë ose të ndërpresë veprimtarinë e tij profesionale nëse ndërhyjnë faktorë shëndetësorë që nuk e lejojnë atë të ushrojë në mënyrë optimale profesionin e tij.
7. Logopedi duhet të ndërpresë trajtimin logopedik nuk zotëron pëlqimin e personit që trajtohet ose efikasitetin terapeutik; në këtë rast ai do të duhet të vazhdojë me rivlerësimin e planit terapeutik dhe me rimarrjen e pëlqimit të pacientit.
8. Logopedi është aktiv në analizën e dilemave etike të hasura në veprimtarinë profesionale, në rastet e konflikteve të përcaktuara nga pikëpamje të ndryshme etike, merr përsipër ta gjejë zgjidhjen përmes dialogut.

Neni 14 – Marrëdhëniet me kolegët

1. Logopedi ka detyrimin t'i raportojë organeve të korporatës të krijuara në Regjistrin hipotezat e ushtrimit abuziv të profesionit për të cilin merr dënimin në kryerjen e profesionit të tij, pa cenuar dispozitat e ligjit për detyrimin. të njoftojë Autoritetin Gjyqësor nga ana e operatorëve të Profesioneve Shëndetësore.
2. Logopedi ka detyrimin t'i raportojë institucionit të Urdhërit të Infermierit të Shqipërisë çdo mospërputhje serioze me parimet etike të përfaqësuara në këtë Kod të Deontologjisë nga kolegët për të cilat ai mund të vihet në dënim.
3. Logopedi nuk duhet me gjykime apo qëndrime personale dhe as për asnjë arsye të censurojë apo diskreditojë një koleg; Në të njëjtën mënyrë, ndalohej çdo formë konkurrimi që nuk frymëzohet nga parimet e optimizimit cilësor të shërbimeve, por zbatohet duke zbritur pacientët ose detyrat e kujdesit nga një koleg tjetër.

4. Nëse një pacient deklaron qëllimin e tij për të ndryshuar logopedin, kontrolluesi i të dhënave në vend do të duhet të lehtësojë transferimin e informacionit të dobishëm te profesionisti i ri, përveç rasteve kur shprehet ndryshe nga vetë pacienti, duke u përmbajtur nga qëndrimi i mosbashkëpunimit.
5. Nëse një pacient vendos të përfitojë nga trajtimi me dy ose më shumë logopedë, situatat e papajtueshmërisë dhe/ose mospërputhjes midis metodave të ndryshme të rehabilitimit duhet të shmangen qartë, me shpjegim formal të çdo mospërputhjeje, që duhet paraqitur, në rast nevojë. për arbitrazh, me mendimin e Bordit Drejtues të Regjistrimit Profesional.
6. Logopedi, i cili në mënyrë të arsyeshme e konsideron detyrën e tij të përfunduar për shkak të kufijve të kompetencës, duhet ta dërgojë pacientin, pas informacionit të duhur për këtë çështje, te një koleg tjetër apo institucion tjetër përkatës.
7. Logopedët të cilët kanë ekspertizë më të madhe për sa i përket vjetërsisë profesionale (mbi 5 vjet experience) dhe përvojës në fusha të veçanta të patologjisë së të folurit, marrin përgjegjësinë për trajnimin e studentëve dhe kolegëve logopedë në fillim të karrierës së tyre profesionale.
8. Ndarja e eksperiencave profesionale dhe e rezultateve të kërkimit dhe të vërtetimit terapeutik ndërmjet kolegëve është e nevojshme dhe e detyrueshme për Logopedin dhe favorizon evoluimin dhe promovimin e Logopedisë.
9. Logopedët do t'u shërbejnë klientëve të kolegëve gjatë një mungese të përkohshme të tyre, sipas dakortësisë. Në këtë rast, logopedi i zëvendësuar duhet t'i japë të gjithë informacionin e nevojshëm logopedit zëvendësues në mënyrë që ai të vazhdojë në mënyrë adekuate trajtimin e pacientit, duke rënë dakordesi me ane të nje kontrate.

Neni 15 – Marrëdhëniet me profesionistë të tjerë

Logopedi, si punonjës ashtu edhe si profesionist i pavarur, duhet të realizojë kontakte ndërdisiplinore me profesionistë të tjerë me synimin për të ndjekur mirëqenien e pacientit dhe për të optimizuar nivelin e cilësisë së tyre profesionale.

Marrëdhëniet me profesionistët e tjerë bazohen në respektin e ndërsjellë, në korrektësinë e sjelljes profesionale në çdo rast në përputhje me të drejtën e pacientit për diskrecion dhe sekretin profesional.

Neni 16 – Marrëdhëniet me Institucione të tjera

Kontaktet profesionale ndërmjet logopedit dhe shërbimeve ose agjencive të tjera publike ose private rregullohen nga kontratat dhe rregulloret përkatëse dhe në përputhje me ligjin. Nëse ndërmjet logopedit që operon në një regjim varësie ose regjim tjetër bashkëpunues me strukturat dhe me organet publike dhe private, dhe të njëjtat struktura, nëse lindin konflikte në lidhje me menaxhimin e rastit specifik që i është besuar, logopedi duhet të kërkojë ndërhyrjen e Bordit Drejtues të Regjistrimit Profesional në interes të pacientit. dhe në interes të sferës së tij të autonomisë profesionale.

Neni 17 – Marrëdhëniet me publikun

1. Logopedi duhet të respektojë parimet sociale, morale dhe ligjore të kompanisë në të cilën ai ushtron, duke ditur se devijimi nga këto parime mund të ndikojë në besimin e opinionit publik në kompetencën e logopedit dhe profesionit të tij.
2. Logopedit i kërkohet të respektojë dhe mbrojë dinjitetin e profesionit, duke shmangur në çdo mënyrë:
 - a) të ushtrojë akte dhe aftësi profesionale që nuk i përkasin terapisë logopedike;
 - b) t'i nënshtrohen ndikimeve profesionale që dëmtojnë autonominë e dikujt dhe mirëqenien e pacientit;

- c) favorizojnë ushtrimin abuziv të profesionit;
- d) bashkëpunimi me njerëz ose subjekte që ushtrojnë ndërhyrje të paligjshme, të pamjaftueshme ose shtrënguese;
- e) të marrë dëmshpërblim që rrjedh nga spekulimet tregtare, të çdo natyre dhe origjine, që i përket rolit dhe fushës profesionale të dikujt; Lejohen kontributet e drejtpërdrejta ose të tërthorta ekonomike që synojnë kërkimin shkencor dhe përhapjen e kulturës së terapisë logopedike;
- f) transferimi ose nxitja e transferimit të pacientëve ndërmjet strukturave të ndryshme terapeutike për përfitim;
- g) zbatojnë çdo formë reklamimi në kundërshtim me rregulloret në fuqi.

3.4 TITULLI IV

Komisionet disiplinore dhe sanksionet

STATUTI I UISH

Neni 31

Komisionet disiplinore

Pranë Këshillit Kombëtar dhe Këshillave Rajonalë të Urdhrit të Infermierit funksionojnë komisionet disiplinore, të cilat caktohen nga këshillat përkatës.

Komisionet disiplinore janë organizma të gjykimit profesional. Ato verifikojnë dhe shqyrtojnë ankesat për shkeljet e etikës mjekësore, të Kodit Etik-Deontologjik, si dhe gabimet mjekësore nga anëtarët e Urdhrit të Infermierit, të nxjerra nga raportet e inspektorëve apo grupeve të punës, të ngritura për mbikëqyrjen e nivelit të standarteve dhe zbatimin me korrektësi të Kodit Etik-Deontologjik, si dhe nga çdo ankesë e ardhur nga pacientët.

Komisionet disiplinore pranë Këshillave Rajonalë ushtrojnë përgjegjësi disiplinore të shkallës së parë. Vendimet e tyre ankimohen në komisionin disiplinor të Këshillit Kombëtar, i cili ushtron kompetenca disiplinore të shkallës së dytë dhe përfundimtare.

Komisionet disiplinore funksionojnë në bazë të rregullores për komisionet disiplinore të miratuar nga Këshilli Kombëtar.

Neni 32

Masat disiplinore

Komisioni disiplinor mund të vihet në lëvizje nga një ankesë e paraqitur me shkrim apo me gojë, por ai mund të vihet në lëvizje edhe me inisiativë, ose me urdhër të Presidentit, me propozim të Kryeinspektorit.

Komisioni disiplinor heton dhe gjykon, në bazë të fakteve dhe provave të administruara, në seancë dëgjimore. Kur vërteton se anëtari ka kryer shkelje të etikës mjekësore, të Kodit Etk- Deontologjik ose ka bërë gabim mjekësor, ai jep masat e mëposhtme:

vërejtje me shkrim;

vërejtje me paralajmërim;

gjobë nga 1 500 lekë deri në 100 000 lekë;

propozim për shkarkim nga funksionet drejtuese në institucione shëndetësore;

pezullim nga e drejta e zgjedhjes në organet drejtuese të Urdhrit të Infermierit deri në 3 vjet;

përfundim i përkohshëm nga Urdhri i Infermierit për një periudhë deri në 3 vjet. Gjoha e vjelë, sipas shkronjës "c", të pikës 2, të nenit 16, derdhet në Buxhetin e Shtetit.

Përveç masave të parashikuara në pikën 2 të këtij neni, si masë plotësuese, komisioni ka të drejtë t'u caktojë të ndëshkuarve kryerjen e një rikualifikimi ose të studimeve plotësuese.

Masat e mësipërme disiplinore mund të shlyhen, nëse ndaj anëtarit, brenda 1 viti nga data e dhënies së tyre, për shkronjat "a" dhe "b" të këtij neni dhe brenda 3 vjetëve nga data e dhënies, për shkronjat "ç", "d" dhe "dh", nuk është marrë ndonjë masë tjetër disiplinore.

4. AFTËSITË BAZË PËR STUDENTËT GJATË PRAKTIKËS PROFESIONALE

4.1 Aftësitë kryesore për studentët

Një kompetencë profesionale mund të përshkruhet si një integrim i njohurive, të kuptuarit, aftësive dhe aftësive specifike tematike të përdorura nga personi për të funksionuar sipas kërkesave që i vendosen në kontekstin specifik të terapisë së të folurit.

Në fund të procesit të praktikës studenti duhet të ketë fituar dhe të jetë në gjendje në gjendje të demonstrojë të gjitha aftësitë e një logopedi.

Gjatë programit të praktikës studenti duhet të mësojë dhe demonstrojë aftësi në nivele të ndryshme.

Aftësitë profesionale për studentët janë kategorizuar në tre fusha të aftësive:

Aftësitë e fushës A – Praktika klinike: parandalimi, menaxhimi, trajtimi dhe këshillimi; të punojë me dhe për pacientin;

Aftësitë e fushës B – Organizimi: puna brenda një organizate;

Aftësitë e fushës C - Profesionit: zhvillimi i profesionit dhe disiplinës.

Aftësitë e fushës A

Praktika klinike: parandalimi, menaxhimi, trajtimi dhe këshillimi; duke punuar me dhe për pacientin.

Kompetenca 1: planifikimi dhe transferimi i aktiviteteve parandaluese

Logopedi i ofron pacientit aktivitete parandaluese parësore, dytësore dhe terciare për të reduktuar rreziqet që vijnë nga çrregullimi dhe/ose kufizimet në kryerjen e aktiviteteve.

Kompetenca 2a: ofrimi i kujdesit

Logopedi i ofron pacientit vlerësimin, diagnostikimin dhe rehabilitimin e terapisë së të folurit në një mënyrë profesionale dhe të ndjeshme për të lehtësuar dhe/ose hequr vështirësitë që lidhen me çrregullimin dhe/ose kufizimet.

Kompetenca 2b: trajtimi, aktivitetet e këshillimit dhe këshillimi

Logopedi i ofron pacientit, familjes/kujdestarit dhe mjedisit të tij social

trajtim rehabilitues dhe këshillim në mënyrë të përgjegjshme profesionale në mënyrë që të lejojnë klientin të funksionojë në nivelin më të lartë të mundshëm dhe të lehtësojë pjesëmarrjen dhe aktivitetet e jetës së përditshme

Kompetenca 3: koordinon aktivitetet që kanë të bëjnë me pacientin

Logopedi koordinon aktivitetet e dakorduara që kanë të bëjnë me pacientin dhe grupon objektivat në mënyrë të tillë që të sigurojnë që aktivitetet e parandalimit, kujdesit, terapisë, trajtimit dhe këshillimit të vazhdojnë si një proces të vazhdueshëm dhe të integruar.

Aftësitë e fushës B

Organizimi: Puna brenda një organizate.

Kompetenca 4: Punon në mënyrë efektive brenda një kuadri të organizuar ose shërbimi Logopedi kontribuon në mënyrë aktive në zhvillimet dhe veprimet e nevojshme për të ruajtur vazhdimësinë e praktikës ose vazhdimësinë e shërbimit dhe integritetin e institucioneve brenda të cileve ofrohet terapia e të folurit.

Kompetenca 5: Kontrollon sipermarrjen, departamentin ose shërbimin

Profesionisti i të folurit kontrollon rolin e tij në sipermarrje, departament ose shërbim në mënyrë profesionale për të siguruar organizim të mirë të shërbimeve të ofruara.

Kompetenca 6: Trajner dhe mentor i kolegëve, anëtarë të ekipit të punës dhe praktikantë

Logopedi udhëzon kolegët, anëtarët e ekipit dhe të trajnuarit në respektimin e pavarësisë dhe përgjegjësisë së tyre profesionale në mënyrë që detyrat përkatëse specifike të profesionit kryhen në mënyrë efikase dhe efektive brenda organizatës/institucionit

Aftësitë e fushës C

Profesioni: zhvillimi i profesionit dhe disiplinës.

Kompetenca 7: zhvillimi i profesionit dhe i aftësive profesionale

Logopedi luan një rol aktiv në promovimin e ndërgjegjësimit për profesionin dhe zhvillimin e profesionit dhe në mbështetjen e një niveli standard për ruajtjen dhe zhvillimin e nivelit cilësor të profesionit.

Kompetenca 8: Zhvillimi i metodave, teknikave, qasjeve shkencore dhe udhëzimeve

Logopedi luan një rol aktiv në zhvillimin e metodave të reja, në prezantimin programe, teknika dhe udhëzime të reja për të mbajtur të përditësuara aktivitetet e parandalimit, menaxhimit, trajtimit dhe këshillimit në lidhje me nevojat aktuale sociale, shëndetësore dhe të trajnimit.

4.2 Përmbajtja e kurrikulës së praktikës profesionale të logopedisë

Lëndët teorike

Për të vepruar në kushte të sigurta, efektive dhe efikase, logopedi kërkon një njohuri të mirë të strukturave dhe funksioneve të qenies njerëzore, në lidhje me komunikimin, ushqyerjen dhe gjëllitjen, zhvillimin fiziologjik (shkencat biomjekësore, shkencat gjuhësore) dhe të gjitha çrregullimet që mund të ndryshojnë këto funksione (patologjia foniatriko-logopedike) dhe mënyrat e ndryshme të identifikimit, studimit, analizimit, vlerësimit dhe kontrollit të këtyre çrregullimeve, duke përfshirë dërgimin e tyre në një profesionist tjetër.

Ai gjithashtu duhet të jetë në gjendje të analizojë sjelljen e pacientit dhe se si çrregullimi ndikon në jetën e tij (shkencat e sjelljes, duke përfshirë ato psikologjike).

Përveç kësaj, profesionisti duhet të kontribojë në avancimin e njohurive mbi çrregullimet e komunikimit, të ushqyerit dhe gjëllitjes, mbi metodat e vlerësimit dhe zgjidhjen dhe planifikimin e trajtimit.

Si rezultat, studentët kanë nevojë për ndihmë gjatë trajnimit profesional gjë që do t'i

bëjë ata të bëhen studiues profesionistë, të cilët do të përpiqen vazhdimisht të gjejnë dhe përdorin informacionin më të përditësuar në degë të ndryshme të profesionit të tyre.

Programi duhet të mbulojë përmbajtjen e disiplinave mbështetëse. Kjo duhet t'u sigurojë studentëve një pasqyrë të përmbajtjes kryesore të secilës disipline dhe studime të hollësishme të atyre teorive dhe qasjeve që janë relevante në mënyrë e drejtpërdrejtë për të kuptuar komunikimin njerëzor dhe çrregullimet e tij.

Çdo student duhet të jetë i qartë për nivelin e lidhjes së secilës disipline studimi te terapisë së të folurit. Studimi i secilës prej këtyre disiplinave duhet të përfshijë një komponent praktik.

4.3 Fushat kryesore të studimit

Shkenca biomjekësore: Studimet në këtë fushë duhet të përfshijnë njohuri teoria e këtyre aspekteve: bazat biologjike të gjuhës dhe të të folurit; anatomia dhe fiziologjia, akustika; shkencat mjekësore klinike si neurologjia, ORL, pediatria, geriatra, psikiatria, ortodoncia, audiologjia, foniatria, gjenetika dhe metodat e kërkimit.

Shkenca gjuhësore: studimet në këtë fushë duhet të përfshijnë gjuhësinë (fonetikën/ fonologjinë, semantikën dhe leksikun, morfologjinë dhe sintaksën, pragmatikën), psikolinguistikën, neurolinguistikën, sociolinguistikën dhe shumëgjuhësinë.

Shkencat e sjelljes: studimi duhet të përfshijë psikologjinë (zhvillimore, klinike, njohëse dhe sociale), neuropsikologji, shkenca edukative dhe sociologji.

Patologjite logopedike: i kushtohet vëmendje e veçantë çrregullimeve të të folurit te lindura ose te fituara, duke përfshirë afazinë, disartrinë, disfoninë, disfluency, çrregullime të të ngrënit dhe disfagi, çrregullimet e të nxënës, çrregullimet e spektrit të autizmit, çrregullimet e komunikimit emocional-sjellës-mendor, çrregullimet neurovegjetative, komunikimi alternativ dhe uljet e dëgjimit.

Aftësitë kërkimore

Metodologjia e kërkimit shkencor duhet të prezantohet në të gjithë kurrikulën. Këto aftësi duhet të përfshijnë sa vijon:

Aspektet teorike: metodologjia e hulumtimit dhe aplikimi i metodave të analizës sasiore dhe cilësore; aktivitetet praktike të vëzhgimit, mbledhjen e të dhënave, transkriptimin, matjen, analizën dhe aplikimin e informacionit të ri dhe hartimin e një raporti përfundimtar. Studentët duhet të kenë njohuri për disponueshmërinë dhe përdorimin e kërkimit mbi efektivitetin dhe efikasitetin e trajtimit dhe praktikave të bazuara mbi dëshmitë e shkencës dhe çrregullimeve të komunikimit.

Ata duhet të jenë në gjendje të aksesojnë informacionin përmes publikimeve shkencore kombëtare dhe ndërkombëtare.

Shëndeti publik: studimi i kësaj disipline duhet të përfshijë njohuri për parandalimin, ndërveprimet komunikuese, çështjet e shëndetit dhe sigurisë, sistemet kombëtare dhe ndërkombëtare të shëndetit dhe organizimit dhe rolin e profesionistëve të tjerë.

4.4 Praktika klinike dhe elementet praktike të programit

Metodologjia e terapisë së të folurit duhet të mbulojë aspektet kryesore të aktivitetit klinik: parandalimi, vlerësimi, diagnoza, ndërhyrja, rivlerësimi dhe referimi më pas për të arritur kompetencën në fusha të ndryshme të metodologjisë, studenti duhet të fitojë aftësi klinike që duhet të mbulojnë aftësitë e mëposhtme:

- të përshtasë mënyrën e tij të komunikimit me pacientin dhe rrethanën e tij në mënyrë që të jetë në gjendje të:
 - identifikojë arsyen pse pacienti paraqitet për terapi;
 - identifikojë, përshkruajë dhe vlerësojë komunikimin e pacientit dhe kompetencën e tij komunikuese;
- të përshkruajë përfundimet e duhura dhe të formulojë një diagnozë logopedike;
 - të hartojë një program terapeutik të individualizuar dhe ta zbatojë atë;
 - të vlerësojë efektet e ndërhyrjes/terapisë;
 - të ketë njohuri të plotë për metodat e duhura të vlerësimit dhe ndërhyrjes për çrregullimet e ndryshme të komunikimit, të të ngrënit dhe gëlltitjes dhe të teknikave dhe metodave ekzistuese të rehabilitimit dhe terapisë, duke përfshirë këshillimin dhe ndërhyrjen e hershme;
 - të kuptojë se si të bashkëpunojë me anëtarët e tjerë të ekipit multidisiplinar.

Aktivite praktike profesionale

Studimi i terapisë së të folurit duhet të përfshijë një sasi të mjaftueshme të aktivitetit praktik- klinikë-profesional e zhvilluar nën përgjegjësinë e një logopedi kompetent dhe të kualifikuar. Aktiviteti i praktikës duhet të organizohet në atë mënyrë që t'i lejojë studentit të fitojë aftësi të përgjithësueshme dhe të hartojë plane pune të detajuara dhe të përshtatshme për nevojat e klientit.

4.5 Praktika profesionale

Hyrje

Objektivi kryesor i procesit të praktikës profesionale është përgatitja e një profesionisti të gatshëm për të vepruar me kompetencë, me një orientim të mirë drejt kërkimit, trajnimit të vazhdueshëm, zgjidhjes së problemeve komplekse nëpërmjet integrimi me profesionistë të tjerë të ekipit multidisciplinar.

Në trajnimin e profesionistëve shëndetësorë bëhet dallimi ndërmjet teorisë dhe praktikës, studentët duhet të mësojnë aftësitë e planifikimit dhe *zgjidhjes së problemeve* dhe jo vetëm aftësinë e thjeshtë për të zbatuar procedurë dhe rregulla të standardizuara. Sektori i kujdesit shëndetësor kërkon profesionistë me aftësi organizative dhe planifikuese, si dhe aftësi solide tekniko-specialiste, dhe kërkohet një aftësi "metakognitive" për të kuptuar dhe aplikuar zgjedhje profesionale dhe të përgjegjshme bazuar në nevojat e shfaqura.

Gjatë praktikës profesionale, studentët duhet të fitojnë përvojë praktike për të mbuluar rolet dhe funksionet e ndryshme që do të kërkohen në ushtrimin e profesionit: parandalimin, vlerësimin, diagnostikimin dhe trajtimin e çrregullimeve të komunikimit.

4.6 Kualifikimi i drejtuesve/udhëheqësve të praktikës

Udhëheqësit të cilet ndjekin ne praktike profesionistet e ardhshëm të logopedisë, duhet të kenë njohuri globale për profesionin, objektivat e aktiviteteve, rolin dhe funksionet e kërkuara nga logopedi në praktikën e tij profesionale.

Vendosja klinike duhet të mbikëqyret nga një profesionist që ka ekspertizën dhe përvojën e nevojshme klinike, përgatitjen dhe formimin e duhur akademik e profesional.

4.7 Metodologjia e mësimdhënies të lektorëve udhëheqës të praktikave profesionale në logopedi:

Udhëheqësit gjatë procesit të trajnimit në praktikën profesionale, do mund të përdorin një sërë metodash efektive për mësimdhënie dhe demonstrime klinike.

Disa prej tyre janë:

- veprimtaria mësimore tutoriale;
- zgjedhja e rasteve klinike më ilustruese;
- mbikëqyrja nga ana e udhëheqësit të ndërhyrjeve të zbatuara në logopedi;
- hartimi i raporteve të terapisë së të folurit.
- mësimet teoriko-praktike;
- përdorimi i mjeteve të vëzhgimit;
- përvoja klinike me pacientët;
- aktivitetet simuluese loje me role;
- konsultimi i literaturës shkencore.

4.8 Vlerësimi i rezultateve dhe objektivat që drejtuesit e praktikave duhet të synojnë për studentët

Është e rëndësishme të monitorohet rregullisht përparimi i studentëve nga logopedi udhëheqës në lidhje me njohuritë teorike dhe aftësitë dhe qëndrimet praktike personale.

Aftësitë e studentëve duhet të vlerësohen gjatë programit në lidhje me rritjen e njohurive të tyre, përgjegjësitë e tyre dhe aftësinë e tyre për t'i transferuar të gjitha këto në situata profesionale më komplekse dhe specifike.

Çdo aktivitet praktik ka për qëllim ta bëjë studentin profesionalisht kompetent dhe të aftë për të marrë autonomi progresive profesionale në vlerësim dhe terapi të të folurit, dhe në verifikimin e rezultateve në lidhje me objektivat e rimëkëmbjes funksionale në lidhje me fushat profesionale.

Më poshtë do të gjeni disa objektiva të përgjithshme të cilat praktikanti duhet të ketë përvetësuar në përfundim të praktikës profesionale:

Studenti duhet të jetë i aftë:

- të përdorë mjete vëzhgimi për sjelljen komunikuese verbale dhe joverbale të pacientit;
- të identifikojë gurët zhvillimorë në etapa dhe moshë të ndryshme;
- të njohë organizimin dhe strukturat terapeutike-rehabilituese dhe socio shëndetësore përgjegjëse për plotësimin e nevojave shëndetësore të individit;
- të njohin zhvillimin psikomotor, afektiv, gjuhësor dhe kognitiv në moshat zhvillimore;
- të përcaktojë aftësitë komunikuese të të rriturve dhe të moshuarve në kontekste të ndryshme;
- të zbulojë shenjat kryesore të ndryshimit të aftësive komunikuese, njohëse dhe relacionale dhe pasojat që lidhen me të në jetën e përditshme;
- të zbatojë rregulloret kryesore shëndetësore dhe higjienike për parandalimin e sëmundjeve profesionale dhe për mbrojtjen e shëndetit të vet dhe të pacientëve;
- të tregojë rolin e figurave profesionale që përbëjnë ekipin e rehabilitimit dhe sektorët e ndryshëm të ndërhyrjes (terapia okupacionale, fizioterapia, aftësitë neuropsikomotore në moshën e zhvillimit, riedukimi neuropsikologjik dhe neurovizual);
- përshkruani strukturën e përgjithshme të kartelës mjekësore;
- demonstrojnë njohuri bazë për format e ndryshme të ndërhyrjes së terapisë së të folurit.
- të identifikojë shenjat e ndryshimeve dhe patologjive në faza të ndryshme të zhvillimit;
- të kryejë aktivitete terapeutike me mbikëqyrje;
- të identifikojë rëndësinë terapeutike të mjeteve ndihmëse dhe zonën përkatëse të përdorimit;
- të njohin format kryesore të patologjive dhe çrregullimeve të komunikimit;
- zbulimin e shenjave dhe simptomave për të formuluar një gjykim diagnostiko-rehabilitues të terapisë së të folurit;
- të aplikojë mjete vlerësimi të diferencuara në varësi të çrregullimeve të zbuluara të komunikimit, gjuhës dhe gëlltitjes;
- të krahasojë profilet e ndryshme funksionale për terapinë e të folurit dhe vlerësimin e përgjithshëm të përdoruesit;

- të diskriminojë llojet e ndryshme të qasjeve terapeutike sipas modeleve të referencës teorike;
- të identifikojë objektivat e rehabilitimit të terapisë së të folurit;
- të analizojë karakteristikat e aktiviteteve të terapisë së të folurit dhe të zgjedhë ato të përshtatshme për objektivat e rehabilitimit;
- të mbledhe dhe përpunojë të dhëna për ecurinë e rasteve;
- të përpunojë dhe interpretojë të dhënat përkatëse për të nxjerrë në pah potencialin dhe deficitet;
- të vlerësojë efektet e ndërhyrjes rehabilituese të terapisë së të folurit në mënyrë të vazhdueshme në rastet klinike të cilat ai ndjek gjatë periudhës së praktikës;
- të bëjë shënime dhe raporte për kartelën mjekësore;
- të vlerësojë efektivitetin e ndërhyrjes së terapisë së të folurit;
- të krahasojë rezultatet e marra me objektivat e përcaktuara;
- të identifikojë ndikimin e faktorëve të jashtëm në efektivitetin e trajtimit;
- të nënvizojë implikimet për ndryshimet e mundshme në qasjen e rehabilitimit

5. KOMPETENCAT BAZË PROFESIONALE PËR PROFESIONISTËT

Praktika profesionale është etapa e fundit para se një profesionist të ketë kompetencat e plota të ushtrisë i pavarur profesionin e tij, ndaj është e rëndësishme të theksohet rëndësia e trajnimit praktik, si dhe angazhimi që çdo praktikant duhet të ketë për të investuar plotësisht në përvetësimin e njohurive.

Pasi kalohet kjo fazë, dhe praktikanti bëhet profesionist i licensuar, përgjegjësia për të ruajtur dhe zhvilluar kompetencat profesionale bëhet akoma dhe më e madhe.

Kompetencat dhe aftësitë profesionale janë ato aftësi të cilat do të sigurojnë vazhdimësinë e ofrimit të shërbimit me cilësi, me standart dhe profesionalizëm maksimal.

Më poshtë është modeli i aftësive që i referohet njohurive, aftësive dhe sjelljeve specifike profesionale; disa aftësi që logopedisti duhet të zotërojë quhen "transversale" sepse ato ndahen me profesione të tjera të kujdesit shëndetësor; ndërsa aftësitë "Specifike" i referohen aktiviteteve të vetë logopedit dhe kanë të bëjnë me edukimin shëndetësor, parandalimin, vlerësimin dhe rehabilitimin logopedik.

5.1 AFTËSITË PROFESIONALE TË LOGOPEDIT

Aftësitë e kompetencës ekskluzive profesionale të logopedit janë përshkruar më poshtë:

- Parandalimi;
- Identifikimi i çrregullimeve/vlerësimi logopedik
- Nderhyrja terapeutike dhe (re) habilitimi
- Keshillimi
- Kerkimi shkencor
- Supervizimi dhe mentorimi
- Aplikimi i metodave alternative komunikuese
- Advokacia perkras pacienteve dhe advokacia per promovimin e profesionit

Parandalimi

Pjesë e rëndësishme e punës së një logopedisti është dhe promovimi i shëndetit, identifikimi i nevojave parandaluese për aftësitë e kufizuara, veprimet e nevojshme për përmirësimin e problematikave, parandalimin e përshkallëzimit të mëtejshëm të tyre. Përgjegjësitë e logopedit në parandalim përfshijnë:

1. Vlerësimi i rrezikut dhe identifikimi i faktorëve predispozitivë: Logopedistët kanë përgjegjësi për të identifikuar faktorët e rrezikut për çrregullime të fjalës, gjuhës dhe komunikimit në individë të ndryshëm. Kjo përfshin vlerësimin e historisë së familjes, zhvillimit të fëmijës, dhe faktorët e tjerë të lidhur me ambientin dhe stresin.

2. Ofrimi i këshillave edukative: Logopedistët kanë detyrën të ofrojnë këshilla dhe edukim për prindërit, kujdestarët, dhe personelin shkollor në lidhje me praktikën dhe sjelljet që ndihmojnë në parandalimin e problemeve të fjalës dhe gjuhës. Kjo mund të përfshijë praktika të mira të komunikimit, stimulimin e zhvillimit të gjuhës në fëmijë, dhe parandalimin e dëmeve potenciale të gjuhës dhe komunikimit në moshë të rritur.

3. Monitorimi i zhvillimit të gjuhës dhe komunikimit: Logopedistët monitorojnë zhvillimin e fëmijëve dhe të rriturve për shenjat dhe simptomat e vonësive në gjuhë dhe komunikim. Ky monitorim i rregullt ndihmon në identifikimin e hershëm të çrregullimeve dhe në ndërhyrjen e menjëhershme për të adresuar problemet e identifikuara.

4. Organizimi i programeve të edukimit dhe sensibilizimit: Logopedistët kanë përgjegjësi për të organizuar dhe udhëhequr programe të edukimit dhe sensibilizimit në komunitet, shkolla, dhe institucione të tjera për të rritur ndërgjegjësimin rreth

rëndësisë së zhvillimit të gjuhës dhe komunikimit të shëndetshëm. Kjo përfshin trajnime për prindërit dhe personelin shkollor, si dhe prezantime publike për të adresuar çështje dhe strategji preventive.

5. Bashkëpunimi me ekipin multidisiplinar: Logopedistët bashkëpunojnë me profesionistë të tjerë shëndetësorë dhe edukativë për të ofruar një qasje të integruar dhe të koordinuar në parandalimin dhe menaxhimin e çrregullimeve të fjalës dhe gjuhës. Kjo përfshin komunikimin dhe koordinimin e rregullt me pediatër, psikologë, terapistë fizikë dhe të tjerë, për të siguruar një kujdes të plotë dhe të përshtatshëm për pacientët.

Këto përgjegjësi tregojnë se si logopedistët kanë një rol të rëndësishëm në parandalimin dhe menaxhimin e çrregullimeve të fjalës dhe gjuhës në komunitet dhe në mjediset e tjera të kujdesit shëndetësor dhe edukativ. Një përkushtim i qëndrueshëm ndaj parandalimit mund të reduktojë shpenzimet shëndetësore dhe të përmirësojë cilësinë e jetës së individëve të prekur.

Vlerësimi logopedik

Profesionisti logopedist duhet të marrë informacion objektiv dhe subjektiv përmes përdorimit të mjeteve të standardizuara, intervistave dhe vëzhgimeve për të identifikuar nevojat rehabilituese të individit; të formulojë objektivat përkatëse terapeutike përmes procedurave specifike të vlerësimit funksional; identifikojë nevojat fizike, kushtet psikologjike dhe sociale të ndjeshme që ndikojnë në procesin terapeutik. Ja disa elementë të rëndësishëm:

1. Qëllimi i Vlerësimit: Qëllimi kryesor i vlerësimit logopedik është të identifikojë çdo vonesë, problem ose sfidë në fushën e foljes dhe komunikimit të personit. Kjo mund

të përfshijë vështirësi në artikulum, vështirësi në kuptimin e gjuhës, vështirësi në komunikim në përgjithësi, etj.

2. Metodatat e Vlerësimit: Logopedët përdorin një shumëllojshmëri metodash për të vlerësuar aftësitë e një personi. Këto përfshijnë vëzhgimin e sjelljes së fjalës dhe të foljes, testimin e aftësive të konkreta të gjuhës dhe komunikimit, përdorimin e pyetësoreve për prindërit ose të tjerët që janë të afërmit e personit.

3. Kohëzgjatja e Vlerësimit: Koha e nevojshme për vlerësimin logopedik mund të ndryshojë në varësi të nevojave të individit dhe kompleksitetit të problematikës. Për disa, mund të jetë një proces i shkurtër, ndërsa për të tjerët mund të përfshijë vlerësime të mëtejshme dhe monitorim të afërt.

4. Rezultatet e Vlerësimit: Bazuar në rezultatet e vlerësimit logopedik, logopedi do të japë rekomandime për trajtimin ose terapinë e nevojshme. Këto mund të përfshijnë seanca të rregullta terapeutike, përdorimin e teknikave specifike për zhvillimin e aftësive gjuhësore, si dhe këshilla për prindërit dhe të afërmit në mënyrë që ata të ndihmojnë në zhvillimin e komunikimit të personit.

5. Ndjekja dhe Përmirësimi: Vlerësimi logopedik nuk është vetëm një proces i njëherëshëm. Për shumë raste, është një proces i përhershëm ku ndjekja e rendit dhe progresit të individit është thelbësore për të siguruar që terapia dhe ndihma janë efektive dhe që personi po arrin përparime të qëndrueshme në komunikim.

Ndërhyrja terapeutike dhe (re) habilitimi

Profesionisti logopedist duhet të kryejë me standart të lartë profesional ndërhyrjen

terapeutike logopedike, të krijojë një marrëdhënie të përshtatshme ndihmëse për të mbështetur pacientin, për të përcaktuar një plan terapeutik efikas, të udhëzojë pacientin dhe anëtarët e familjes që të mësojnë aftësitë e vetë-kujdesit dhe rikuperimit funksional, të vlerësojnë nevojat e pacientit dhe të vlerësojë ndjekjen e vazhdueshme të planit terapeutik.

Ai duhet të planifikoje trajtimin e terapisë së të folurit dhe ndërhyrjen rehabilituese sipas nevojave individuale të pacientit, të identifikojë metodat më të përshtatshme terapeutike. Duhet gjithashtu të vlerësojë rezultatin dhe ecurinë e ndërhyrjes rehabilituese duke evidentuar progresin, vështiresitë, pengesat, arritjet e pacientit.

Ndërhyrja logopedike është një pjesë e rëndësishme e trajtimit dhe ndihmës për individët që kanë vështirësi në fushën e foljes dhe komunikimit. Kjo përfshin një gamë të gjerë aktiviteteve dhe strategjish për të ndihmuar në zhvillimin dhe përmirësimin e aftësive gjuhësore dhe komunikuese të personit. Këtu janë disa pika kryesore lidhur me ndërhyrjen logopedike:

1. Analiza dhe Përcaktimi i Nevojave: Në fillim, logopedi analizon rezultatet e vlerësimit logopedik për të përcaktuar nevojat specifike të individit në fushën e foljes dhe komunikimit. Bazuar në këtë analizë, një plan individualizuar trajtimi dhe ndihmeje përgatitet.

2. Përdorimi i Teknikave dhe Metodave të Përshtatshme: Logopedët përdorin një shumëllojshmëri teknikash dhe metodash për të trajtuar dhe përmirësuar aftësitë gjuhësore të klientëve. Këto përfshijnë ushtrime të artikulimit, përmirësimin e kuptimit të gjuhës, zhvillimin e aftësive të komunikimit, si dhe përdorimin e teknologjisë së asistuar për të ndihmuar në komunikim.

3. Sesiione individuale dhe ne grup: Nderhyrja logopedike mund të përfshijë seanca të rregullta individuale me klientin për të punuar në aftësitë e tij të veçanta, si dhe sesiione grupi kur është e përshtatshme për zhvillimin e aftësive sociale dhe komunikative.

4. Monitorimi dhe Përmirësimi i Progresit: Nëpërmjet monitorimit të rregullt dhe vlerësimit të progresit të klientit, logopedi siguron që trajtimi dhe ndihma janë efektive dhe që klienti po arrin përparime në zhvillimin e aftësive gjuhësore dhe komunikative.

5. Këshillimi dhe Mbështetja për Prindërit dhe Familjen: Pjesë e nderhyrjes logopedike është edhe këshillimi dhe mbështetja për prindërit dhe anëtarët e familjes së klientit. Kjo përfshin edukimin në lidhje me teknikat dhe strategjitë që ata mund të përdorin për të ndihmuar në përmirësimin e komunikimit të fëmijës së tyre ose të të rriturve të tjerë.

6. Përdorimi i Rrjeteve dhe Bashkëpunimi me Profesionistë të Tjerë: Logopedët punojnë shpesh në bashkëpunim me profesionistë të tjerë për të siguruar një qasje të përshtatshme dhe integrale për trajtimin dhe ndihmën e klientit.

Nderhyrja logopedike është një proces i strukturuar dhe i personalizuar që synon të ndihmojë individët të zhvillojnë dhe përmirësojnë aftësitë e tyre gjuhësore dhe komunikuese në mënyrë që ata të jenë sa më të pavarur dhe të suksesshëm në jetën e tyre të përditshme

Këshillimi

Këshillimi është një proces të cilin çdo logopedist duhet të realizojë me shumë përkushtim, pasi siguron vazhdimësinë e mirëmbajtjes së rezultateve të arritura por edhe ndihmon procesin e ndërhyrjes logopedike duke siguruar që pacienti dhe familjarët të jenë proaktivë në këtë proces, duke qenë se terapia logopedike është një proces që kërkon bashkëpunimin e disa elementëve dhe faktorëve për të pasur sukses.

Përgjegjësitë e logopedistit në rolin e këshillimit përfshijnë:

1. Vlerësimi dhe Analiza e Nevojave: Logopedistët kanë përgjegjësi për të vlerësuar dhe analizuar nevojat e individëve në lidhje me çrregullimet e fjalës, gjuhës dhe komunikimit. Kjo përfshin mbledhjen e informacionit të nevojshëm për të kuptuar sfidat dhe nevojat specifike të pacientit.

2. Ofrimi i Këshillave dhe Edukimit: Përgjegjësia kryesore e logopedistit është të ofrojë këshilla dhe edukim të personalizuar për pacientët dhe familjet e tyre. Kjo mund të përfshijë strategji dhe praktika të mira për të përmirësuar aftësitë e komunikimit dhe për të menaxhuar më mirë çrregullimet e identifikuara.

3. Ndihma në Përdorimin e Teknologjive dhe Rishikimin e Burimeve: Logopedistët kanë detyrën të ndihmojnë pacientët në përdorimin e teknologjive të ndryshme dhe burimeve që mund të ndihmojnë në përmirësimin e aftësive të komunikimit. Kjo përfshin rekomandimin dhe trajnimin për përdorimin e tabelave të simboleve, pajisjeve të ndihmuara për komunikim, dhe aplikacioneve mobile për të përmirësuar qasjen në komunikim.

4. Ndihma në Menaxhimin e Sjelljes dhe Procesit të Komunikimit: Logopedistët kanë

përgjegjësi për të ofruar mbështetje dhe strategji për menaxhimin e sjelljes dhe përmirësimin e procesit të komunikimit. Kjo mund të përfshijë trajnime për menaxhimin e ndjesive të kërcënuara dhe strategjitë e përshtatshme për të përmirësuar ndërgjegjësimin dhe aftësitë e komunikimit në situata të ndryshme.

Supervizimi dhe mentorimi

Këto procese sigurojnë rezultate të larta të performancës profesionale të logopedistëve, duke vënë në dispozicion të të tjerëve njohuritë, duke shkëmbyer ato dhe duke rritur profesionalizmin. Puna në grup dhe mentorimi/supervizimi, është një proces që siguron vazhdimësinë e ofrimit të shërbimit me standart në ekipet e punës.

Gjithashtu, zhvillon profesionalisht këdo që ka nevojë për suport në rang njohurish teorike, praktike apo klinike.

Përgjegjësitë e logopedistit në mentorim përfshijnë:

1. Ndiurma dhe udhëzim: Logopedistët mentorë kanë përgjegjësi të ofrojnë ndihmë dhe udhëzim për logopedistët e rinj ose të rekrutuar të tjerë në profesion. Kjo përfshin ndihmën në zhvillimin e aftësive klinike, kompetencave profesionale, dhe përparimin në karrierë.

2. Mësimi dhe edukimi: Përgjegjësia për mësimin dhe edukimin e të tjerëve në fushën e logopedisë. Logopedistët mentorë ndajnë njohuri dhe përvojë të tyre me logopedistët e tjerë, duke përfshirë praktikën e mira, strategjitë e terapisë, dhe rregullat etike dhe ligjore të profesionit.

3. Monitorimi dhe vlerësim: Logopedistët mentorë kanë detyrën të monitorojnë dhe vlerësojnë përparimin e logopedistëve të tjerë nën mentorimin e tyre. Kjo përfshin vlerësimin e aftësive profesionale, të arriturve akademike dhe zhvillimit personal dhe

profesional.

4. Mbështetje emocionale dhe profesionale: Përgjegjësia për të ofruar mbështetje dhe këshilla emocionale dhe profesionale për logopedistët e rinj. Kjo mund të përfshijë menaxhimin e sfidave profesionale, ndihmën në zgjidhjen e konflikteve, dhe inkurajimin e angazhimit në rritje dhe zhvillim personal.

5. Rritja dhe promovimi i praktikave të mira: Logopedistët mentorë kanë përgjegjësi të promovojnë praktikat e mira në fushën e logopedisë dhe të kontribuojnë në rritjen dhe përmirësimin e standardeve profesionale. Kjo përfshin promovimin e trajnimeve të vazhdueshme dhe angazhimin në hulumtime dhe zhvillime të reja në fushën e logopedisë.

6. Ndërtimi i rrjetit të kontaktit: Përgjegjësia për të ndihmuar në ndërtimin e një rrjeti të kontakteve dhe lidhjeve profesionale për logopedistët e rinj. Ky rrjet mund të përfshijë lidhje me kolegë, organizata profesionale, dhe mundësi për të zhvilluar karrierën dhe përparuar në fushën e logopedisë.

Këto përgjegjësi tregojnë se si logopedistët mentorë kanë një rol kyç në përmirësimin dhe zhvillimin e brezit të ardhshëm të profesionistëve të logopedisë, duke ndihmuar ata të rriten dhe të arrijnë potencialin e tyre të plotë në fushën e kujdesit shëndetësor.

Aplikimi i metodave alternative komunikuese

Përgjegjësitë kryesore të një logopedisti në kontekstin e Komunikimit dhe Komunikimit Alternativ (AAC) përfshijnë:

1. Vlerësimi dhe Përcaktimi i Nevojave: Logopedisti ka përgjegjësi për

vlerësimin e nevojave të individëve që kanë vështirësi në komunikim dhe që mund të përfitojnë nga AAC. Kjo përfshin vlerësimin e aftësive të aktuale të komunikimit, identifikimin e problematikave specifike dhe nevojave të tyre të individëve.

2. Zgjedhja dhe Përdorimi i Teknologjive AAC: Logopedisti duhet të jetë në gjendje të ofrojë këshillë dhe mbështetje për zgjedhjen dhe përdorimin e teknologjive të ndryshme të AAC-së, përfshirë pajisjet fizike si tabelat e simboleve, kompjuterët e ndihmuar, aplikacionet mobile dhe programeve kompjuterike të specializuara për ndihmë të komunikimit.

3. Ndihmë dhe Trajnim: Përgjegjësia e logopedistit përfshin ofrimin e trajnimit dhe ndihmës për individët dhe familjet në përdorimin e teknologjive të AAC-së. Kjo përfshin edukimin e tyre në lidhje me përdorimin e pajisjeve, strategjitë e komunikimit, dhe mënyrën e integrit të teknologjive të AAC në përditshmërinë e tyre.

4. Ndihma në Zhvillimin e Programit të Komunikimit: Logopedisti mund të ketë një rol në hartimin dhe zhvillimin e programeve të individualizuara të komunikimit për të përmirësuar aftësitë e komunikimit dhe përshtatjen e teknologjive të AAC me nevojat e individit.

5. Bashkëpunimi me Ekipin Multidisiplinor: Ka një përgjegjësi për bashkëpunimin dhe koordinimin me profesionistët e tjerë shëndetësorë dhe edukativë, përfshirë mjekët, psikologët, terapistët e tjerë dhe pedagogët, për të siguruar një qasje të integruar dhe të koordinuar në trajtimin dhe mbështetjen e pacientëve me nevoja të komunikimit të përmirësuar.

6. Monitorimi dhe Vlerësimi i Progresit: Logopedisti duhet të monitorojë dhe të vlerësojë progresin e individëve në përdorimin e teknologjive të AAC-së dhe të ndajë rezultatet dhe rekomandimet për ndryshime në programin e komunikimit sipas nevojave të zhvilluara të pacientit.

Këto përgjegjësi të logopedistit në AAC përfshijnë sigurimin e një përkushtimi të qëndrueshëm për përmirësimin e aftësive të komunikimit dhe përdorimin e teknologjive inovative për të përmirësuar jetën e individëve me vështirësi të komunikimit

Advokacia

Roli i logopedistit në advokacinë për pacientët e tyre, veçanërisht në kontekstin e terapisë dhe aftësive komunikuese, përfshin disa aspekte të rëndësishëm:

1. Përfshirja e prindërve dhe familjes: Logopedistët luajnë një rol kyç në edukimin dhe përkrahjen e prindërve dhe familjes së pacientit. Ata ndihmojnë prindërit të kuptojnë nevojat e fëmijës së tyre dhe të kenë një rol aktive në trajtimin dhe përmirësimin e aftësive të komunikimit të tyre.

2. Koordinimi me ekipin multidisiplinor: Në rastet kur klienti ka nevojë për ndihmë nga shërbime të tjera shëndetësore ose arsimore, logopedistët luajnë një rol koordinues. Ata sigurojnë që nevojat e komunikimit dhe gjuhës së klientit të adresohen në mënyrë koherente dhe efektive në bashkëpunim me profesionistët e tjerë të kujdesit shëndetësor dhe të edukimit.

3. Ndihma në hartimin e planeve të trajtimit: Logopedistët ndihmojnë në hartimin

e planeve të trajtimit individualizuar për klientët e tyre. Këto plane përfshijnë qëllime të qarta dhe strategji të përshtatura që synojnë përmirësimin e aftësive të komunikimit dhe trajtimin e çrregullimeve të gjuhës.

4. Advokim për nevojat edukative dhe terapeutike: Logopedistët janë advokatë të rëndësishëm për klientët e tyre në mjediset edukative dhe terapeutike. Ata sigurojnë që klientët të marrin akses dhe mbështetje të nevojshme për të arritur sukses në shkollë dhe në jetën e përditshme.

5. Informimi dhe edukimi i publikut: Logopedistët kanë një rol të rëndësishëm në informimin e publikut dhe ngritjen e ndërgjegjësimit në lidhje me nevojat e komunikimit dhe trajtimin e çrregullimeve të gjuhës. Ata ndihmojnë në zbulimin e hershëm dhe në trajtimin e problemeve të komunikimit, duke përmirësuar kualitetin e jetës për klientët e tyre dhe për shoqërinë në përgjithësi.

Bashkëpunimi me ekipin multidisciplinar:

Një logopedist bashkëpunon ngushtë me ekipin mjekësor multidisciplinar për të ofruar kujdes të koordinuar dhe të përshtatur për pacientët me çrregullime të komunikimit dhe të gëlltitjes. Bashkëpunimi i tyre përfshin disa aspekte të rëndësishme:

1. Vlerësimi dhe Diagnoza: Logopedistët bashkëpunojnë me mjekët dhe infermierët për të bërë vlerësime të detajuara të aftësive të komunikimit dhe të gëlltitjes të pacientëve. Ata përdorin njohuritë e tyre të specializuara për të identifikuar çrregullimet specifike dhe për të vlerësuar ndikimin e tyre në jetën e përditshme të pacientit.

2. Planifikimi dhe Implementimi i Trajtimit: Bazuar në vlerësimin e bërë, logopedistët bashkëpunojnë me mjekët dhe terapistët e tjerë për të zhvilluar plane të trajtimit të personalizuara për çdo pacient. Këto plane përfshijnë strategji të përshtatura për të përmirësuar aftësitë e komunikimit dhe të gëlltitjes, duke përdorur ushtrime të specializuara dhe teknika terapeutike për të arritur qëllimet e vendosura.

3. Monitorimi dhe Rishikimi i Progresit: Logopedistët monitorojnë progresin e pacientëve gjatë trajtimit dhe rishikojnë plane të trajtimit sipas nevojave të ndryshme të pacientit. Ata raportojnë përparimin e arritur dhe rekomandojnë ndryshime në trajtim kur është e nevojshme.

4. Këshillimi dhe Edukimi: Logopedistët ofrojnë këshilla dhe edukim për pacientët, familjarët dhe stafin shëndetësor në lidhje me menaxhimin e çrregullimeve të komunikimit dhe të gëlltitjes. Këto këshilla përfshijnë rekomandime për përdorimin e strategjive të përshtatura për të lehtësuar komunikimin dhe për të përmirësuar aftësitë e gëlltitjes në jetën e përditshme.

5. Bashkëpunimi ndërmjet profesioneve të ndryshme: Logopedistët ndërlidhen me profesionistë të tjerë shëndetësorë si psikiatrit infantile, mjeket neurologët dhe neuropediatër, mjekët ORL, psikologët, fizioterapistët, dhe punonjësit socialë për të koordinuar kujdesin për pacientët. Kjo bashkëpunim i ndihmon ata të ofrojnë një qasje të integruar dhe të plotë në menaxhimin e shëndetit të pacientit.

Në përgjithësi, bashkëpunimi i logopedistit me ekipin mjekësor siguron që nevojat e pacientëve me çrregullime të komunikimit dhe të gëlltitjes trajtohen në mënyrë holistike dhe efikase, duke përfshirë vlerësimin e plotë të gjendjes së tyre

shëndetësore dhe ofrimin e trajtimit të përshtatshëm për të përmirësuar cilësinë e jetës së tyre.

5.2 Aftësitë themelore profesionale

Aftësi të përgjithshme profesionale

1. Të njohë parimet bazë kulturore, profesionale, legjislative dhe organizative për përcaktimin dhe zbatimin e saktë të rrugëve dhe procedurave, për të vendosur vazhdimësinë e kujdesit dhe asistencës në sektorin shëndetësor publike dhe privat;
2. Të kryejë projektimin organizativ dhe të përdorë mjetet e integritit, të propozojnë zgjidhje për problemet organizative në bashkëpunim me figura të tjera profesionale;
3. Të menaxhojë privatësinë në sektorin e kujdesit shëndetësor, duke analizuar përpunimin e të dhënave dhe duke ruajtur sekretin profesional dhe duke respektuar të dhënat e pacientit;
4. Të monitorojë, me identifikimin e hershëm, në përputhje me veprimtarinë e punëste kritikave organizative dhe gabimet e ndërhyrjes klinike;
5. Të përdorë tregues për të matur cilësinë e ndërhyrjes logopedike klinike, përmirësojnë përditësimin me njohuri shkencore
6. Të hartojë dhe ofrojë programe trajnimi, duke identifikuar dhe formuluar objektivat e përgjithshme dhe specifike; të monitorojë programet e trajnimit, duke vlerësuar përshtatshmërinë e ndërhyrjeve
7. Të identifikojë fusha specifike kërkimore bazuar në kriteret epidemiologjike dhe duke mbledhur të dhëna në lidhje me fushën e ekspertizës së dikujt dhe duke i zbatuar ato në aktivitetin e vet klinik

- me qëllim të përmirësimit të cilësisë së shëndetit dhe shërbimit;
8. Të ofrojë aktivitete konsulence për fusha specifike të ekspertizës
 9. Të zbatojë parimet e Kodit Etik në veprimtarinë profesionale, ndaj përftuesit të shërbimit dhe figurave të tjera;
 10. Të sigurojë aktivitete këshilluese për terapinë logopedike, për të aktivizuar burimet e pacientit dhe aftësitë e reagimit dhe përfshirjen e familjarëve dhe kujdestarëve në procesin e rehabilitimit.

Aftësi të veçanta profesionale

1. Të kryhen ndërhyrje edukative në fushën e logopedisë nëpërmjet identifikimit, analizave dhe përgjigjeve të ofruara për nevojat shëndetësore të individit dhe komunitetit;
2. Të promovojnë dhe zbatojnë ndërhyrje parandaluese duke përdorur mjete depistimi për identifikimin e hershëm të crregullimeve, komunikative-gjuhësore dhe funksionale dhe njohjen e faktorëve të rrezikut në moshat pediatrike, adulte dhe geriatrike;
3. Të praktikojnë metodat e menaxhimit të intervistave klinike logopedike si mjete për marrjen dhe interpretimin e të dhënave të dobishme për njohjen e karakteristikave komunikative-gjuhësore në moshën pediatrike, adulte dhe geriatrike
4. Të përdorin parimet dhe njohuritë globale holistike logopedike në vlerësimin e komponentëve të komunikimit, gjuhës verbale dhe joverbale të individit;
5. Të njohin dhe përdorin njohuritë logopedike për qëllime të kryerjes së ndërhyrjes logopediale në lidhje me funksionet konjtiive, gjuhësore dhe komunikuese;
6. Të zbatojnë metodologjitë e analizës dhe interpretimit të nevojave shëndetësore nëpërmjet procedurave të vëzhgimit për marrjen e informacionit sasior-cilësor, subjektive dhe objektive në moshën

- pediatrike, adulte dhe geriatrike;
7. Të përdorin, bazuar në evidenca, të dhëna klinike dhe mjete të standardizuara vlerësimi për të planifikuar modele edukative dhe rehabilituese që synojnë parandalimin dhe trajtimin e çrregullimeve të gjuhës dhe të komunikimit;
 8. Të administrojnë kartelat e logopedike në përputhje me legjislacionin aktual;
 9. Të përdorin mjete dhe procedura specifike vlerësimi për klasifikimin e çrregullimeve të gjuhës dhe komunikimit;
 10. Të bashkëpunojnë në hartimin dhe zbatimin e planit të rehabilitimit;
 11. Të identifikojnë dhe zbatojnë përdorimin e mjeteve ndihmëse më të përshtatshme dhe efektive në menaxhimin e veshtiresive në komunikim;
 12. Të orientojnë ndërhyrjen rehabilituese të terapisë së të folurit në evidenca dhe udhëzime shkencore të përditësuara;
 13. Të verifikojnë ecurinë dhe respektimin e programit të rehabilitimit logopedik
 14. Të kryejnë këshillim logopedik me pacientin, *kujdestarin*, familjen dhe agjencitë e ndryshme sociale;
 15. Të zbatojnë metodat e ndërhyrjes terapeutike individuale ose në grup, me metodologjinë e duhur të ndërhyrjes logopedike.

5.3 Popullata target për profesionistët e logopedisë:

Popullata në të cilën logopedistët mund të ofrojnë shërbimin e tyre përfshin pacientë të të gjitha moshave që nga të porsalindurit, fëmijëria e hershme, moshë parashkollore, fëmijët në moshën shkollorë, adoleshente, adultë dhe pacientët geriatricë

5.4 Diagnozatat më të shpeshta që janë në spektrin e shërbimit logopedik përfshijnë kryesisht:

- Crregullime dhe vonesa gjuhësore zhvillimore
- Crregullime gjuhësore të lindura ose të fituara:
- Crregullimet e të nxënësve:
- Crregullimet e të folurit:
- Crregullimet e Komunikimit Pragmatik:
- Crregullimi i Spektrit të Autizmit:
- Mutizmi Selektiv
- Crregullimet e të folurit me bazë neurogjènike (psh: Afazia, dizartria, apraksia, etj.)
- Deficitet e komunikimit në crregullimet konjitive
- Crregullimet e ushqyerjes dhe gëlltitjes:
- Crregullimet e zërit dhe rezonancës:
- Komunikimi alternativ augmentativ
- Gjuha e shenjave
- Multilingualizmi
- Rehabilitimi aural dhe uljet e dëgjimit

5.5 Pozicionet e punësimit të logopedistëve:

Vendet në të cilat logopedistët mund të ushtrjnë profesionin e tyre përfshijnë kryesisht:

- Sistemi shëndetësor (spitale, klinika apo qendra rehabilitimi, qendra shëndetësore, institute shëndetësore, departamente klinike..)

- Universitete dhe kolegje arsimore
- Ofrimi i shërbimit në shtëpi
- Klinika private logopedike
- Qendra ditore të kujdesit
- Shoqata jo fitimprurëse
- Organizata të ndryshme
- Institucione qeveritare, shërbime sociale, instucione rregullatore...

SHTOJCË:

FORMAT PROGRES RAPORTI

Raporti i Progresit Logopedik

Informacioni i pacientit

- Emri dhe Mbiemri:
- Moshë:
- Kontakt:

Objektivat e Përcaktuara:

- Listo objektivat specifike që janë vendosur për këtë periudhë, si p.sh., përmirësimi i artikullimit të tingujve, përmirësimi i aftësive ekspresive/receptive etj...

Progresi i Arritur:

- Përshkruani përparimet dhe sukseset e pacientit në realizimin e objektivave të vendosura. Mund të përdorni përshtypje specifike të prindërve/familjareve, vëzhgimin personal të logopedistit, etj.

Sesione të Zhvilluara:

- Numri total i sesioneve të zhvilluara gjatë kësaj periudhe
- Detaje mbi çfarë është diskutuar dhe punuar gjatë secilës sesion (p.sh., ushtrime specifike, strategji të përdorura, përmirësime të vërejtura)

Rekomandime dhe Planet e Ardhshme:

- Rekomandime për vijimin e trajtimit dhe përparimin e klientit
- Objektiva të rinj të përcaktuara për periudhën e ardhshme
- Ndihmës për prindërit ose kujdestarët për të ndihmuar në përmirësimin e aftësive gjuhësore të klientit

Firma e logopedistit dhe Data

Ky format ju lejon të dokumentoni progresin e pacientit në një mënyrë të strukturuar dhe të përgjithshme, duke përfshirë të gjitha elementët e rëndësishëm për vlerësimin dhe monitorimin e ndryshimeve në trajtimin logopedik

